

สรุปสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. หลักการและเหตุผล

ที่ดินเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญและเป็นรากฐานในการผลิตและการสร้างที่อยู่อาศัย ซึ่งปัจจุบัน เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน กำลังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนที่ดิน และไม่สามารถเข้าถึงที่ดินสำหรับทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัย และที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ตลอดจนยังมีปัญหาเรื่องการกระจุกตัวการถือครองที่ดิน ปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน เป็นเหตุให้ที่ดินถูกทิ้งร้างไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ โดยที่ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินถือเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกการกระจายการถือครองที่ดิน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย จึงเห็นควรให้มีการตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินและช่วยให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจนและแรงงานไร้ที่ดิน ได้มีที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัยและที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน และองค์กรของประชาชนในรูปแบบต่างๆ ได้มีสิทธิร่วมกันในที่ดิน โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ สำหรับป้องกันไม่ให้ที่ดินหลุดมือ หรือหลุดเข้าสู่กลไกตลาด เพื่อปกป้องที่ดินไว้ให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน ได้ใช้ประโยชน์ต่อไป โดยการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน

๒. ความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ดังต่อไปนี้

หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

- มาตรา ๔๓ ได้บัญญัติให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

- มาตรา ๕๗ รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ปันพูน บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์ จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๖ แผนนโยบายของรัฐ

- มาตรา ๗๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ ของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม

- มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน

(๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

- มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดิน หรือวิธีอื่นใด

หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ

- มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านการจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั่วประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

๓. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. แบ่งออกเป็น ๖ หมวด ๑ บทเฉพาะกาล มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

บททั่วไป (ร่างมาตรา ๑ - มาตรา ๔)

๑. ชื่อพระราชบัญญัติ เรียกว่า “พระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ.”

๒. ชื่อหน่วยงาน เรียกว่า “สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน”

๓. พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๔. นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑ การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน (ร่างมาตรา ๕ – มาตรา ๘)

๑. สถาบันมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์
- (๒) จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจน
- (๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน

(๕) รวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ

๒. สถาบันมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินสิทธิต่างๆ สร้าง ซ่อม ว่าง้าง รับจ้าง จัดหา หรือ ดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๒) จัดหาที่ดินของรัฐตามที่หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมาย และจัดหาที่ดินเอกชน

(๓) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน องค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ในกิจการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดิน หรือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย

(๔) ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และยั่งยืน (ร่างมาตรา ๙ – มาตรา ๑๘)

๑. คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

คณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน” ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงทางด้านการจัดการที่ดินหรือสหกรณ์ทรัพย์ ด้านการพัฒนาสังคม ด้านการบริหาร หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการกระจายการถือครองที่ดิน ด้านการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

(๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน จำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน

(๕) เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานของสถาบัน เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน รวมทั้งการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการดังกล่าวเพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ

ทั้งนี้ การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาดังกล่าว อย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผู้แทนภาคประชาชน กึ่งหนึ่งที่มาจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์

๒. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจโดยทั่วไปในการวางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบัน หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) กำหนดนโยบายและออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ในการบริหารและดำเนินการของสถาบัน

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนดำเนินงานและงบประมาณประจำปีของสถาบัน

(๓) พิจารณาแผนและประเมินผลการดำเนินงานของเลขาธิการ

(๔) ออก ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบัน ในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสถาบัน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ประเภท อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของพนักงานและลูกจ้างของสถาบัน

(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสถาบัน

(ง) การบริหารและการจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งการบัญชี และการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ

(จ) การกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทนและค่าบริการในการดำเนินการของสถาบัน

(ฉ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน

(ช) การแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

(ซ) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน

(ฌ) การกำหนดเครื่องแบบของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน และเครื่องหมายของสถาบัน

(ญ) การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนเลขาธิการ

(๕) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี และรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้าเสนอต่อรัฐมนตรี

(๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยการตรวจสอบและสอบบัญชีภายใน

(๗) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดหาและพัฒนาที่ดิน ตลอดจนการกู้ยืมเงินและการให้สินเชื่อ

(๘) กระทำการอื่นใดที่พระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบเกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นสัญญาตาม (๔) (ง) ต้องเป็นไปตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๓ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และยั่งยืน (ร่างมาตรา ๑๙ – มาตรา ๓๐)

ให้สถาบันมีเลขาธิการหนึ่งคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งรับผิดชอบในการบริหารสถาบัน และอาจมีรองเลขาธิการซึ่งแต่งตั้งจากพนักงานของสถาบัน คนหนึ่งหรือหลายคนตามที่คณะกรรมการกำหนด

โดยคณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการ การแต่งตั้ง เลขาธิการและการดำรงตำแหน่ง ให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง ทั้งนี้ เลขาธิการได้รับเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๔ กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและ ยั่งยืน (ร่างมาตรา ๓๑ – มาตรา ๓๕)

๑. วัตถุประสงค์ของกองทุน

กองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของสถาบัน ในการไล่หรือไถ่ถอนที่ดิน คืนจากการขายฝาก หรือจำนอง การจัดซื้อที่ดิน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน สนับสนุน และส่งเสริมองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน ในการจัดหาที่ดินหรือจัดการใช้ประโยชน์ในที่ดินร่วมกัน

๒. การบริหารจัดการกองทุน

การบริหารจัดการกองทุนให้มีคณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจาย การถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ มีหน้าที่อำนาจควบคุมดูแลกิจการ ของกองทุน ตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ หรือมอบหมาย

๓. เงินและทรัพย์สินของกองทุน

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นทุนประเดิมจัดตั้งกองทุน
- (๒) ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีกฎหมายกำหนดให้จัดสรรเป็นของกองทุน
- (๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดิน
- (๔) เงินหรือทรัพย์สินจากภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้ง จากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- (๕) เงินหรือรายได้จากการดำเนินการของกองทุน
- (๖) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของกองทุน
- (๗) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงาน
- (๘) รายได้อื่น

ทั้งนี้ รายได้ของกองทุนและสถาบัน ให้นำส่งเข้ากองทุน โดยไม่ต้องส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน (ร่างมาตรา ๓๖ – มาตรา ๔๙)

๑. การบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครอง

สถาบันมีอำนาจดำเนินการบริหารจัดการ จัดสรรที่ดินเพื่อการเกษตร และที่ดินเพื่อยุ่อาศัย แก่เกษตรกร ผู้ยากจน และองค์กรชุมชน ซึ่งสถาบันจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยการให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ใช้ประโยชน์ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด หรือให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน ในกรณีเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐ ที่ดินราชพัสดุ หรือที่ดินที่สถาบันไม่มีกรรมสิทธิ์จะจัดการให้ใช้ประโยชน์ สถาบันต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับประเภทของที่ดินด้วย

ที่ดินที่สถาบันจะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินการเพื่อบริหารจัดการและกระจายการถือครอง ได้แก่

(๑) ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐที่มีผู้อำนวยการหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ

มอบหมาย

(๒) ที่ดินที่ได้มาจากการเช่า

(๓) ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์แทนเจ้าของ หรือผู้ครอบครอง

(๔) ที่ดินที่เหมาะสมจะนำมาดำเนินการจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนโดยเช่าเถื่อน หรืออุดหนุนสินเชื่อหรือที่ดินที่กลับคืนมายังสถาบันเนื่องจากทรัพย์สินจํานองหลุด

(๕) ที่ดินที่สถาบันได้มาโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา หรือแลกเปลี่ยน

(๖) ที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โดยบรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยมีผู้ทักให้ หรือได้มาโดยการซื้อ การเช่า การเช่าซื้อ หรือโดยผลของนิติกรรมสัญญา ให้ที่ดินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ หรือการครอบครองของสถาบัน ซึ่งสถาบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ โดยไม่ถือว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินราชพัสดุ

ในการพัฒนาที่ดินให้สถาบันดำเนินการหรือประสานความร่วมมือกับภาครัฐหรือภาคเอกชน ในการพัฒนาที่ดิน เพื่อจัดทำระบบสาธารณูปโภค และปรับปรุงคุณภาพที่ดิน รวมถึงเทคโนโลยีทางการเกษตร ในการพัฒนาที่ดิน

ทั้งนี้ ที่ดินเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน หากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืน สถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา มิให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และในกรณีที่เกิดการสูญเสียสิทธิแล้ว ให้สามารถกลับมามีสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้ โดยให้สถาบันดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เถื่อนที่ดินจากการจํานองหรือขายฝาก จากผู้รับจํานองหรือผู้รับซื้อฝาก ซึ่งยังอยู่ในอายุสัญญา

(๒) ให้สินเชื่อก่อนการคงสิทธิในที่ดิน

(๓) ซื้อที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรและผู้ยากจนแต่ได้สูญเสียสิทธิเพราะการจํานองหรือขายฝากไปแล้วไม่เกิน ๑๐ ปี

(๔) ชื่อที่ดินที่อยู่ในระหว่างการบังคับคดีหรือจะถูกบังคับคดี

การให้ความช่วยเหลือตาม (๑) (๓) และ (๔) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ให้สามารถดำเนินการได้โดยการให้เช่าหรือให้เช่าซื้อกับผู้เช่าไปช่วยเหลือ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่เกษตรกรหรือผู้ยากจนยังไม่มีความพร้อมที่จะเช่าหรือเช่าซื้อ สถาบันจะจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

๓. การสนับสนุนอาชีพ

สถาบันดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยคำนึงถึงศักยภาพและความเหมาะสมของที่ดินประกอบการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดินของตนเอง

(๒) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง

(๓) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้

(๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมอื่นใด ตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

๔. งานวิชาการ งานวิจัย

สถาบันส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดิน ทั้งเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดพัฒนาประเทศ ให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยมีการสนับสนุนเงินทุนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๖ การบัญชี การตรวจสอบ การประเมินผลงาน และการรายงาน (ร่างมาตรา ๕๐

- มาตรา ๕๓)

๑. ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้คณะกรรมการจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีและการพัสดุของสถาบัน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ให้สถาบันจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี ต่อสถาบันการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสถาบัน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันในรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี และให้คณะกรรมการเสนอแนะแสดงฐานะการเงิน โดยมีคำรับรองการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้รัฐมนตรีนำเสนอรัฐสภาเพื่อทราบและจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒. ในการจัดทำรายงานประจำปีให้สถาบันจัดทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรีทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานนี้ ให้กล่าวถึงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๕๔ – มาตรา ๖๐)

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดบทเฉพาะกาลอันมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นอันยกเลิก และให้บรรดากิจการ เงินทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้งงบประมาณของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตกเป็นของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

๒. ในวาระเริ่มแรก

(๑) ให้คณะกรรมการบริหารสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ยังคงดำรงตำแหน่ง และปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔

(๒) ให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินเป็นเลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔

๓. ให้โอนเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราว รวมถึงสำหรับผู้ปฏิบัติงานอื่นของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เป็นผู้ปฏิบัติงานของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยยังคงเป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่มีอยู่กับสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปพลางก่อน จนกว่าสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน จะกำหนดรายละเอียดการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้

ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สำนักงานบริหารจัดการที่ดินดำเนินการคัดเลือกเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่ง เพื่อบรรจุเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานบริหารจัดการที่ดินต่อไป โดยเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างผู้ใดได้รับการคัดเลือกและบรรจุให้มีสิทธิในระยะเวลาทำงานที่เคยทำงานอยู่ในสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ต่อเนื่อง

รวมกับระยะเวลาทำงานในสำนักงานบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะทำงานในสำนักงานบริหารจัดการที่ดินต่อไป หรือไม่ได้รับการคัดเลือกและบรรจุตามวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้างและให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศของสำนักงานบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างและการได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างดังกล่าว ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่สำหรับกรณีการไม่สมัครใจจะทำงานในสำนักงานบริหารจัดการที่ดินต้องแสดงความจำนงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๔. ในระหว่างที่ไม่มีระเบียบ ข้อบังคับ ของสถาบัน ให้นำระเบียบและข้อบังคับของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่มีอยู่มาใช้บังคับไปพลางก่อนเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้
